

14-Türkçe öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması hakkındaki değerlendirmeleri

Ahmet KARABULUT¹

APA: Karabulut, A. (2022). Türkçe öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması hakkındaki değerlendirmeleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 242-255. DOI: 10.29000/rumelide.1073900.

Öz

Eğitim sistemleri birçok farklı dinamikten oluşmaktadır. Bu dinamiklerden biri de bu sistemin tam ortasında yer alan öğretmen faktörüdür. Nitelikli bir eğitim, ancak nitelikli ve iyi yetişmiş öğretmenler sayesinde mümkün olabilir. Öğretmen yetiştirme eğitimi fakülteleri açısından son, meslek hayatı açısından ilk basamağı ise hiç kuşkusuz öğretmenlik uygulaması dersidir. Nitekim öğretmen adayları bu ders aracılığı ile gerçek eğitim ortamlarında deneyim kazanmakta ve lisans yılları boyunca aldıkları teorik bilgileri pratiğe aktarma şansı bulmaktadırlar. Bu çalışmada, 2018-2019 eğitim-öğretim döneminden itibaren uygulamaya konulan Türkçe Eğitimi Lisans Programıyla birlikte ismi daha önce Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması olan Öğretmenlik Uygulaması I-II dersinin uygulama öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desenin kullanıldığı araştırma, Erzurum ve Ağrı il merkezlerinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarda çalışmakta olan ve öğretmenlik uygulaması dersini aktif olarak yürüten 33 Türkçe öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniğinin kullanıldığı çalışmada dört tema elde edilmiştir. Elde edilen temalar: akademik gelişim, sınıf yönetimi, dersin süresi ve kapsamı ile uygulamaya yönelik görüşlerdir. Çalışmanın sonucunda öğretmenlik uygulaması dersinin genel olarak yararlı bir ders olduğuna, öğretmen adaylarının akademik gelişimlerine ve sınıf yönetimi becerilerine katkı sağladığına ulaşılmıştır. Bunun yanında dersin süresinin ve kapsamının yetersiz olduğu da ulaşılan sonuçlardandır. Ulaşılan sonuçlara bağlı olarak öğretmenlik uygulaması dersinin kapsamının genişletilmesi, dersin süresinin uzatılması ve farklı sosyo-kültürel okullarla köy okullarında da yürütülmesi önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Türkçe eğitimi, öğretmenlik uygulaması, öğretmen yetiştirme

Turkish teachers' evaluations about teaching practice

Abstract

Education systems consist of many different dynamics. One of these dynamics is the teacher factor, which is in the middle of this system. A qualified education can only be possible thanks to qualified and well-trained teachers. The last step of teacher training in terms of education faculties and the first step in terms of professional life is undoubtedly the teaching practice course. As a matter of fact, through this course, pre-service teachers gain experience in real educational environments and have the chance to put the theoretical knowledge they have acquired during their undergraduate years into practice. In this study, it is aimed to evaluate the Teaching Practice I-II, which was previously named School Experience and Teaching Practice, together with the Turkish Education Undergraduate

¹ Dr. Arş. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD (Ağrı, Türkiye) karabulut.ahmet25@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2222-4078 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 17.01.2022-kabul tarihi: 20.02.2022; DOI: 10.29000/rumelide.1073900]

Program, which has been put into practice since the 2018-2019 academic year, according to the views of the practice teachers. The research, in which the phenomenological design, one of the qualitative research methods, was used, was carried out with 33 Turkish teachers working in secondary schools affiliated to the Ministry of National Education in Erzurum and Ağrı city centers and actively conducting the teaching practice course. In the study, in which descriptive analysis technique was used in the analysis of the obtained data, four themes were obtained. The themes obtained are: academic development, classroom management, duration and scope of the course, and practical views. As a result of the study, it was concluded that the teaching practice course is a useful course in general, and it contributes to the academic development and classroom management skills of teacher candidates. In addition, the duration and scope of the course are insufficient. Depending on the results, it can be suggested to expand the scope of the teaching practice course, extend the duration of the course, and conduct it in different socio-cultural schools and village schools.

Keywords: Turkish education, teaching practice, teacher training

Giriş

Eğitim sistemleri, kendi içerisinde birçok değişkene sahiptir. Bu değişkenlerden biri de süreci yöneten ve yürüten öğretmen faktörüdür. Nasıl ki okul öncesi eğitimden ortaöğretime ve hatta lisans eğitimine kadar süregelen süreçte, eğitim sistemlerinin bir amacı ve kazanımları söz konusu ise, öğretmen yetiştirme temel alanında da donanımlı ve iyi yetişmiş bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Öğretmen yetiştirme programlarının yapısı ve içeriği hazırlanırken öğretmen eğitiminin niteliğinin nasıl olacağı ve öncelikli hedeflerin neler olacağı düşünülmektedir (Deliveli ve Yılmaz, 2019:6968). Bu hedefler doğrultusunda öğretmen adaylarına hangi türden bilgi, beceri ve düşünme stratejilerinin kazandırılacağı belirlenir. Öğretmen yetiştirme programlarının içerikleri hazırlanırken öğretmen adaylarına öğretmenlik mesleğinin gereği olan pedagojik alan eğitimiyle birlikte; problem çözme, kendini ifade etme ve etkili iletişim tekniklerini kullanabilme gibi temel becerilerin dışında, öğrenme sürecini etkili hâle getirebilme ve öğretim teknolojilerinden yararlanabilme yeterliliklerinin kazandırılması da hedeflenmektedir (MEB, 2018).

Gelişmiş ülkelerin sosyal, kültürel ve ekonomik alandaki ilerlemelerinin temelinde iyi organize edilmiş bir eğitim sistemine sahip olmaları önemli bir konuma sahiptir. Bu yapının temelinde ise kendini geliştirmiş, meslekî açıdan yetkin ve pedagojik alana hâkim bir öğretmen profili yer almaktadır. Nitekim, eğitim sistemindeki kalitenin artması kaliteli öğretmenlerin eğitim süreçlerine dahil edilmelerine bağlıdır (Sağlam ve Kürüm, 2005). Eğitim sürecinin bir diğer hedeflerinden biri de öğrenen profilinde olan bireylerin bilgiye erişme yollarında alternatifler üretebilmeleridir. Bilhassa öğretmen adaylarının bilgiyi sentezleyebilme ve paylaşabilme becerilerini lisans düzeyinde kazanmaları oldukça önemlidir. Çünkü öğretmen adaylarının öğretmen olarak bilgi ve beceri aktarımını gerçekleştirebilmeleri bu dönemde amaçlanan beceri ve yetkinlikleri kazanmalarına bağlıdır (Tunagür, 2021). Bunun için öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitim süreçlerinde nitelikli biçimde ve bu işlevleri yerine getirecek donanımla yetişmeleri gerekmektedir (Özdemir ve Tokcan, 2010, Sevim, 2014).

Ülkemizde ve dünyada öğretmen yetiştiren kurumların en önemli hedefi, eğitim sistemlerine ve çağın gereksinimlerine uygun, meslekî noktada alan bilgisi noktasında yetkin öğretmenler yetiştirmektir. Nitelikli öğretmen yetiştirmenin en önemli noktalarından biri de teorik bilgiyi pratik hâle getirebilecek bir öğretmen profili ortaya çıkarmaktır. Darling-Hammond ve Baratz-Snowden (2007) nitelikli öğretmenleri; bütün öğrencilerinin başarılı olmaları için etkinliklerini, materyallerini ve öğretimi önceki

öğrenmelere ve öğrencilerin gelişim düzeylerine göre organize edebilen yetmiş bireyler olarak tanımlanmaktadır.

Bahsedilen bu hedeflerin ve kazanımların elde edilmesi sürecindeki en temel sorunlardan biri, öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitim süreçlerinin verimli bir şekilde yürütülmesidir. Bu sürecin dönüm noktası ise, öğretmen adaylarını gerçek eğitim ve öğretim ortamlarına hazırlama sürecidir (Sarıtaş, 2007). Bu süreç ise “Öğretmenlik Uygulaması” dersi dâhilinde yürütülmekte ve bu ders aracılığıyla öğretmen adaylarının deneyim kazanmaları amaçlanmaktadır.

2018-2019 eğitim-öğretim döneminden itibaren hayata geçirilen yeni lisans programları dâhilinde önceden güz yarıyılında “Okul Deneyimi” ve bahar yarıyılında “Öğretmenlik Uygulaması” diye ikiye ayrılan bu ders, yeni programla birlikte her iki yarıyılıda da “Öğretmenlik Uygulaması I” ve “Öğretmenlik Uygulaması II” diye adlandırılmış ve dersin içeriği de değiştirilmiştir. Yeni programda her iki dönemde de dersin amaçları; “Alana özgü özel öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili gözlem yapma; alana özgü özel öğretim yöntem ve tekniklerini kullanarak mikro öğretim uygulamaları yapma; bir dersi bağımsız bir şekilde planlayabilme, dersle ilgili etkinlik ve materyal geliştirme; öğretim ortamlarını hazırlama, sınıfı yönetme, ölçme, değerlendirme ve yansıtma yapma.” olarak belirtilmiştir (YÖK, 2019:12-13).

Öğretmen adaylarının dört yıllık eğitim süreçleri boyunca almış oldukları eğitim bilimleri ve alan bilgisi teorilerinin uygulaması, bahsedilen bu ders aracılığıyla yapılmaktadır. Gökçe ve Demirhan’a (2005) göre, okul deneyimi dersi öğretmen adaylarının gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Zira öğretmen adayları, okul deneyimi dersiyle sınıf ortamında yaparak ve yaşayarak mesleki becerilerini geliştirmekte böylece öğretmenlik mesleğinin inceliklerini kavrayabilmektedirler (Bektaş ve Ayvaz, 2012).

Öğretmenlik mesleğine adım atmada bu denli önemli bir yere sahip olan öğretmenlik uygulaması dersi ile alakalı zaman içerisinde gelişimler yaşanmış, dersin daha sağlıklı ve verimli yürütülebilmesi adına yeni uygulamalar hayata geçirilmiştir. Bu uygulamalardan biri de fakülte ve uygulama okulu arasında bir koordinasyon kurularak öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini her iki taraftan takip etmektir. Nitekim günümüzde bu uygulama daha da geliştirilerek tüm öğretmen adaylarının gelişimleri haftalık olarak hem dersin öğretim elemanı hem de uygulama öğretmeni tarafından Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki MEBBİS sisteminde gerekli değerlendirmeler yapılmaktadır.

Öğretmen adayları tarafından haftanın bir günü tam zamanlı olarak gerçekleştirilen öğretmenlik uygulaması dersi, lisans programında da önemli bir yer edinmekte ve programda bu derse güz ve bahar dönemlerinde 2 saat teori, 6 saat uygulama olmak üzere 5 kredilik bir yer ayrılmaktadır. Dersin bir başka önemi ise, bu dersten başarısız olan öğrencilerin kayıtsız şartsız dönem tekrarı etmelerinin gerekmesidir.

Ana dili eğitimi olan Türkçe eğitimi, okuma anlama ve diğer dil becerileri noktasında diğer disiplinlerin temelinde yer almaktadır (Sevim ve Varışoğlu, 2012). Dolayısıyla, bu dersi yürüten öğretmenin de yeterli donanım ve akademik bilginin yanında deneyime ihtiyacının olduğu açıkça görülmektedir. Bu gerekçeler çerçevesinde “öğretmenlik uygulaması dersini yürütmekte olan öğretmenlerin değerlendirmelerine göre: bu ders öğretmen adayları için hangi noktalarda, ne düzeyde yararlı olmaktadır, bu ders öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve mesleki tecrübeleri noktasında neler kazandırmaktadır ve uygulamada yaşanan eksiklikler nelerdir, bu eksikliklerin giderilmesi bağlamında neler yapılması gerekir?” sorularının cevaplandırılması önemli bir konu olarak görülmektedir. Alan yazın incelendiğinde konuya dair farklı branşlarda çalışmaların olduğu ve bu çalışmaların da genellikle

öğretmen adaylarına dönük olarak yapıldığı (Çetintaş ve Genç, 2005; Güzel ve Oral,2006; Caner,2009; Taşdere,2014; Avcı ve İbret,2016; Altıntaş ve Görgeç,2014;) görülmektedir. Bu çalışmaların yanı sıra uygulama öğretmenlerine dönük çalışmalar da yer almaktadır. Nitekim matematik eğitime yönelik tasarlanan ve Baştürk (2008) tarafından yapılan çalışma, Sarıtaş (2007) tarafından yapılan fen ve sosyal bilimler öğretmenlerinin yer aldığı çalışma ile Aslan ve Sağlam (2017) tarafından hazırlanan ve 20 farklı branş öğretmeninin yer aldığı çalışma uygulama öğretmenlerine yönelik çalışmalar olarak yer almaktadır. Bu çalışmada ise alan yazındaki çalışmalardan farklı olarak yukarıda belirtildiği üzere sadece ana dili eğitimi olan Türkçe eğitimi uygulama öğretmenlerinin görüşlerinin alınarak bu sayede bu alana yönelik bir çıkarımda bulunmak hedeflenmiştir.

Bu amaç doğrultusunda öğretmenlik uygulaması dersini yürütmekte olan öğretmenlerin bu derslerle ilgili değerlendirmelerinin belirlenmesi gereği ortaya çıkmış ve bu noktada yukarıda zikredilen ana problem dâhilinde çalışmanın alt problemleri şöyle sıralanmıştır:

1. Uygulama öğretmenlerine göre öğretmenlik uygulaması dersi, öğrencilerin akademik gelişimleri ve yeterlikleri açısından yararlı mıdır, yararlı ise bu yararlar nelerdir?
2. Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerine katkı sağlamakta mıdır, sağlamakta ise bu katkılara yönelik uygulama öğretmenlerinin düşünceleri nelerdir?
3. Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinin süre ve kapsamına dair görüşleri nelerdir?
4. Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersine yönelik önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın modeli

Bu çalışmada, Türkçe öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersine yönelik değerlendirmeleri incelenmeye çalışıldığından araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenolojinin (olgubilim) çalışma ilkelerine uygun şekilde desenlenmiştir. Fenomenoloji (olgubilim) deseni, farkında olunan fakat ayrıntılı ya da derinlemesine bir görüşe sahip olunamayan olgulara odaklanarak görünenin ardında yatan gerçekliğin anlaşılmasında kullanılan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Fenomenolojik araştırmaların en belirgin özelliklerinden biri, benzer deneyimler yaşayan insanların ortak düşünce ve algılarına odaklanarak davranışlarını yönlendiren gerçekliği anlaşılır kılmaya çalışmaktır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012).

Çalışma grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Ağrı ve Erzurum il merkezlerinde MEB'e bağlı ortaokullarda çalışmakta olan ve öğretmenlik uygulaması dersi dâhilinde Türkçe öğretmeni adaylarına rehberlik yapan 33 Türkçe öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubu, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışma grubundaki öğretmenlerin öğretmenlik uygulaması dersini yürüten öğretmenlerden seçilmesi, bu örnekleme türünden ölçüt örnekleme türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Tablo 1. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin cinsiyet ve öğrenim türü bilgileri

Değişkenler	Demografik özellikler		Yüzde (%100)
Cinsiyet	Erkek	20	60,6
	Kadın	13	39,4
	Toplam	33	%100
Öğrenim Seviyesi	Lisans	25	75,7
	Yüksek Lisans	5	15,1
	Doktora	3	9,2
	Toplam	33	%100

Verilerin toplanması ve analizi

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun hazırlanması sürecinde ilgili literatür incelenerek 10 aday madde oluşturulmuş ve bu aday maddeler alan uzmanlarının dikkatlerine sunulmuş, uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda yeniden düzenlenerek 4 soruluk forma son şekli verilmeye çalışılmıştır. Verilerin toplanması sürecinde Türkçe öğretmenlerinden formda yer alan 4 açık uçlu sorunun cevaplandırılması istenmiş ve elde edilen veriler, betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir.

Öğretmen adayları tarafından doldurulan formlardaki görüşler, bilgisayar ortamına aktarılarak betimsel analize tabi tutulmuştur. Betimsel analiz süreci ise dört aşamada gerçekleştirilmiştir (Altunışık vd., 2010:322).

- Betimsel analiz için bir çerçevenin oluşturulması,
- Verilerin tematik çerçeveye göre işlenmesi,
- Bulguların tanımlanması,
- Bulguların yorumlanması.

Verilerin analizinin ilk aşamasında, veriler için bir çerçeve oluşturulmuş ardından Türkçe öğretmenleri tarafından dile getirilen görüşlerden hareketle kodlar oluşturulmuştur. Üçüncü aşamada ise bu kodlar incelenerek birbirleriyle ilişkili olan kodlar bir araya getirilerek temalar belirlenmiştir. Dördüncü aşamada Türkçe öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersine yönelik değerlendirmelerinden elde edilen bulgular yorumlanarak raporlaştırılmıştır.

Araştırmanın tutarlılığına, teyit edilebilirliğine, inandırıcılığına ve aktarılabilirliğine ilişkin bilgiler

Tutarlılığı sağlamak adına elde edilen temaların hem kendi aralarındaki ilişkisine hem de daha önce oluşturulan kuramsal yapı ile ilişkilerine bakılmış, bu yapıların anlamlı ve tutarlı bir bütün oluşturdukları sonucuna varılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı, katılımcılar tarafından doldurulduktan sonra formda belirtilen görüşlerle ilgili katılımcılarla görüşme yapılarak veri toplama aracına yansıtılan düşünceler teyit edilmeye, açık ve anlaşılır olmayan ifadeler netleştirilmeye çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular tamamlandıktan sonra katılımcı gruptan rastgele seçilen üç Türkçe öğretmenine gösterilmiş, ulaşılan temaların gerçeği yansıttığı konusunda geri bildirim alınmıştır (Miles ve Huberman, 1994; Sevim, Akan ve Yıldırım, 2020; Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırmanın teyit edilebilirliğini sağlamak için ise araştırmada izlenen bilimsel yöntem, örnekleme tekniği, veri toplama aracı ve veri analizi süreçleri ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Araştırma için oluşturulan kavramsal çerçeve, ulaşılan bulguların kolayca açıklanabilmesi için kapsamlı bir şekilde hazırlanmıştır (LeCompte ve Goetz, 1982).

Çalışmanın inandırıcılığını sağlamak için katılımcılar tarafından dile getirilen görüşler; herhangi bir yorum yapılmadan, ifade edildikleri şekilde değerlendirilmiştir. Ulaşılan temalar ilişkilendirilip sınıflandırıldıktan sonra biri eğitim bilimleri, diğeri Türkçe eğitimi alanında uzman öğretim üyelerinin de görüşleri alınarak yapılan sınıflandırma teyit edilmiştir (Miles ve Huberman, 1994).

Araştırmanın aktarılabilirliğini sağlamak için ise öncelikle araştırmacıların veri toplama ve verilerin analizi süreçlerindeki rolleri açık şekilde ifade edilmeye çalışılmıştır. Çalışma grubunda yer alan katılımcıların özellikleri, araştırmaya dâhil edilme gerekçeleriyle birlikte tanımlanmıştır. Ayrıca veri toplama sürecindeki görüşmelerin nasıl yapıldığı, veri toplama aracının nasıl kullanıldığı, elde edilen verilerin nasıl ilişkilendirilip sunulduğu ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır (LeCompte ve Goetz, 1982).

Bulgular

Bu bölümde öğretmenlik uygulaması dersini aktif bir şekilde yürütmekte olan Türkçe öğretmenlerinin bu ders ile ilgili görüşlerinden elde edilen bulgular, tablolar hâlinde sunulmuştur.

Türkçe Öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinin akademik gelişim bağlamındaki görüşlerine ilişkin bulgular

Akademik gelişim, bütün disiplinlerde olduğu gibi özellikle eğitim alanında da büyük bir öneme sahiptir. Nitekim öğrenme-öğretme sürecinin yaşandığı bütün ortamlarda bilginin aktarımı, aktaran kişinin akademik gelişimi ile doğrudan orantılıdır. Bu nedenle, öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının akademik gelişimlerine etkisinin olup olmadığı dersi yürüten Türkçe öğretmenlerine sorulmuş ve alınan cevaplar Tablo 2’de aktarılmıştır.

Tablo 2. Türkçe öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinin akademik katkısına yönelik görüşleri

Öğretmenlik uygulaması dersinin akademik gelişime katkı sağladığını;	f	%
Düşünüyorum	30	90
Düşünmüyorum	3	10
Toplam	33	100

Tablo 2 incelendiğinde, çalışmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin (%90)'lık kısmının öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmenler adaylarının akademik gelişimlerine katkı sağladığını düşündükleri görülmüştür. Bunun yanında 3 Türkçe öğretmenin (%10) ise, bu dersin akademik gelişime hiçbir katkı sağlamadığını belirtmişlerdir. Konuyla alakalı bazı olumlu görüşler Türkçe öğretmenleri tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

“Öğrencilerin kendi alanlarına yönelik ders programlarını öğrenme ve uygulama yeterliliğini geliştirmeleri açısından faydalıdır. Farklı öğretim yöntem ve tekniklerini gözleme ve uygulama yeterliliği kazanmaları açısından faydalıdır. Teoride edindikleri bilgileri uygulamalı olarak gerçek sınıf ortamında ortaya koymaları ve öğrencilerin kendi yeterliliklerini görmeleri açısından oldukça faydalıdır.” (Katılımcı 1)

“Öğretmen adaylarının aldıkları eğitim bilimleri dersleri için örnek durumları birebir gözlemelerine, öğretim yöntemlerini uygulama ortamında bulunmalarına, öğretmenlik tutumu geliştirmelerine dolayısıyla da akademik gelişimlerine katkı sağlayacaktır. Almış oldukları eğitim bilimleri derslerini daha somut hâle getirecektir.” (Katılımcı 4)

“Yararlı olduğunu düşünüyorum. Öğretmen adaylarının okul ortamında birebir bulunması ve öğrencilerle vakit geçirmesi öğretmen adaylarının kendilerini değerlendirmelerine ve yetiştirmelerine yardımcı olur.” (Katılımcı 7)

“Yararlı olduğunu düşünüyorum. Teorik olarak alınan dersleri mesleğe başlamadan uygulama imkânı sağlıyor. Kişinin mesleğe karşı daha gerçekçi bir bakıl açısıyla yaklaşmasını ve farkındalığının artmasını sağlıyor.” (Katılımcı 8)

“Yararlıdır. En iyi öğrenme şekli yaparak yaşayarak öğrenmedir. Sınıfta o havayı teneffüs edip öğrencilerle yüz yüze iletişim kurmaları öğretmen adaylarına çok katkı sağlıyor.” (Katılımcı 9)

“Derslerde kullanması gereken teknikler, öğrenci ilişkileri, zaman yönetimi, konu hâkimiyeti gibi birçok yönden öğretmen adaylarının kendilerini görmelerini sağlıyor.” (Katılımcı 10)

“Kesinlikle yararlıdır. Teoride bilinenlerin sınıf ortamında uygulanabilir olması açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum.” (Katılımcı 13)

“Yararlıdır. Teorik olarak öğrenilen bilgilerin pratiğe dönüşmesi açısından bu uygulama dersleri gereklidir.” (Katılımcı 15)

Çalışmadan elde edilen bulgularda, olumlu ifadelerin yanında olumsuz ifadeler de yer almaktadır. Nitekim konuya ilişkin bazı olumsuz değerlendirmeler şunlardır:

“Tam olarak yararlı olduğunu düşünmüyorum. Çünkü ne fakülte hocalarımız ne de uygulama hocalarımız gereken özeni göstermiyor.” (Katılımcı 14)

“Mevcut hâli ile yararlı olduğunu düşünmüyorum.” (Katılımcı 23)

Türkçe Öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf yönetimi bağlamındaki görüşlerine ilişkin bulgular

İyi yetişmiş bir öğretmenden akademik gelişim ve mesleki yeterlilik özelliklerinin üst düzeyde olmasının beklenmesinin yanı sıra bir de sınıf yönetimi becerisinin eğitim-öğretim faaliyetlerinin aksamaması noktasında yeterli olması beklenmektedir. Bu becerinin kazandırılması ise doğal olarak lisans eğitiminin son yılında gerçekleştirilen öğretmenlik uygulaması ile hedeflenmektedir. Bahsedilen konuya ilişkin uygulama öğretmenlerinin görüşleri sorulmuş elde edilen bulgular Tablo 3'te aktarılmıştır.

Tablo 3. Türkçe öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf yönetimi becerisine katkısına yönelik görüşleri

Öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf yönetimi becerisine katkı sağladığını;	f	%
Düşünüyorum	30	90.9
Düşünmüyorum	2	6
Yeterli değil	1	3
Toplam	33	100

Tablo 3'e bakıldığında, Türkçe öğretmenlerinin çok büyük bir kısmı (%90) öğretmenlik uygulaması dersinin Türkçe öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerine katkı sağladığını düşünmektedir. Bunun yanında bazı öğretmenlerin (%6) bu dersin sınıf yönetimi noktasında herhangi bir katkısı olmadığını belirtirken; dersin bu konuda yeterli olmadığını belirtildiği de görülmektedir (%3). Türkçe öğretmenlerinin konuya ilişkin değerlendirmeleri şu şekildedir:

“Birebir öğrenciyle ders yapmak aşında teorik olarak öğrenilen birçok uygulamaların ne kadar farklılaştırılabilir ve uygulanması kolay olduğunu gösterir. Öğretmen adayları uygulama sayesinde öğrenciye ve mesleğe daha kolay adapte olabilir. Staj döneminde öğretmen adaylarına daha fazla ders anlatma imkânı verilerek uygulama daha verimli hâle getirilebilir.” (Katılımcı 1)

“Öğretmenlik uygulaması, öğrencilerin sınıf yönetimi becerilerine katkı sağlamaktadır. Şöyle ki farklı sınıf ve şube düzeyinde derse girmeleri sayesinde farklı sınıf ortamlarında nasıl davranmaları gerektiği ile ilgili öğretmenlik meslek becerilerini geliştirmelerini sağlar.” (Katılımcı 4)

“Usta çırak ilişkisi gibi değerlendirmenin mümkün olduğunu düşünüyorum. Gözlenen öğretmenin davranışlarını ve etkilerini bizzat görerek kendi tecrübeleriyle ilişkilendirerek nasıl davranılması gerektiği konusunda fikir edinmelerine katkı sağlayacaktır.” (Katılımcı 5)

“Sınıf yönetimi becerilerine katkı sağlamaktadır. Öğretmen, sınıf ortamını artık teoride değil pratikte de gördüğünden sınıfa hâkim olma, öğrencileri güdüleme konularında ön bilgi sahibi olur.” (Katılımcı 8)

“Evet sağlamaktadır. Sınıf içi disiplini ne şekilde sağlayabileceğimizi ve sınıf içerisindeki herhangi bir soruna ne şekilde müdahale edebileceğimizi öğrenmemizi sağlıyor.” (Katılımcı 9)

“Elbette sağlamaktadır. Mesleğe başlamadan önce deneyimli bir öğretmeni gözlemlemek, sınıfta ders anlatmak, öğrencilerle iç içe bulunmak faydalıdır diye düşünüyorum.” (Katılımcı 10)

“Evet, katkı sağladığını düşünüyorum. Kuramsal bilgilerin sınıfa uyarlanması, sınıf yönetiminin öğrenilmesi vb. açıdan yararları var.” (Katılımcı 12)

“Katkı sağlar. Sınıf yönetimini etkileyen unsurları deneyimler ve karşılaşılan problemlerle baş etme becerisi kazanır.” (Katılımcı 16)

Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerine etkisinin olduğu düşüncelerin yanında bu durumun katkı sağlamadığını veya yetersiz olduğunu belirten öğretmenlerin de olduğu görülmüştür. Konuya ilişkin olumsuz görüş bildiren öğretmenler, şu ifadeleri kullanmışlardır:

“Çok az da olsa katkısı var. Fakat kesinlikle yeterli değil. Haftada bir günle olacak bir şey değil. Zaten kalabalık bir grup olarak derse girince öğrenciler ister istemez rahat durmayı tercih ediyor. Sınıf yönetimi stajyer derste olsa bile uygulama dersin hocasında kalıyor. Bu durum ise biraz daha suni bir ortam oluşturuyor.” (Katılımcı 3)

“Çok fazla katkı sağlamamaktadır.” (Katılımcı 33)

Türkçe Öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinin süresi ve kapsamı bağlamındaki görüşlerine ilişkin bulgular

Derslerdeki akademik başarının ve kazandırılmak istenen becerilerin dayandığı bazı faktörler vardır. Dersin kapsamı ve süresi de bu faktörlerden bazılarıdır. Nitekim öğretmenlik uygulaması dersi, süre ve

kapsam bakımından geçmişten beri çok fazla eleştiri almakta ve dersin içeriği ile süresinin yetersiz olduğu vurgulanmaktadır. Yukarıda da bahsedildiği üzere bu ders daha önceden güz yarıyılında okul deneyimi ve bahar yarıyılında öğretmenlik uygulaması iken yeni programda her iki dönemde de öğretmenlik uygulaması olarak değiştirilmiş ve dersin içeriği, öğretmen adaylarına dönük olarak zenginleştirilmiştir. Dersin süresi ve kapsamına ilişkin Türkçe öğretmenlerinin düşünceleri Tablo 4'te aktarılmıştır.

Tablo 4. Türkçe öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinin süre ve kapsamına yönelik görüşleri

Öğretmenlik uygulaması dersinin süresi ve kapsamı;	f	%
Yeterlidir	4	13
Yeterli değildir	29	87
Toplam	33	100

Tablo 4'e bakıldığında Türkçe öğretmenlerinin (%87) öğretmenlik uygulaması dersinin süre ve kapsam bakımından yetersiz olduğunu düşündükleri görülmektedir. Bunun yanında çok düşük bir oranda Türkçe öğretmeni (%13) ise dersin süre ve kapsamının yeterli olduğunu belirtmiştir. Türkçe öğretmenlerinin konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

“Son sınıfa kalmaması gerektiğini düşünüyorum KPSS stresi ve devamlı ilgili sıkıntılı durumlar yaşanabilir. Bizim dönemimizde ilk yıl ikinci dönem vardı bence iki ve üçüncü sınıfta ikinci dönem mutlaka olmalı. Öğrencilerin okuma dinleme konuşma yazma dilbilgisi etkinlikleriyle dersi planlayıp her bir beceri için birer uygulama yapmış olmaları sağlanmalı.” (Katılımcı 1)

“Öğretmenlik Uygulaması dersi öğretmenlik meslek ve alan bilgisinin öğrencilere kazandırılması, öğrencilerin teorik olarak edindikleri bilgileri uygulama imkânı bulmaları açısından önemlidir. Bu sebeple süre olarak artırılmalı, öğretmen adayının okul ortamında daha fazla süre bulunması sağlanmalıdır.” (Katılımcı 2)

“Kapsam olarak çok kısıtlı, süre olarak da çok kısa olduğunu düşünüyorum. Bir kişiyi mesleğe hazırlamak için verilen fırsatların genişletilmesi ve 1 yıl olan staj döneminin en az 2 yıl olarak güncellenmesi gerekiyor.” (Katılımcı 5)

“Öğretmenlik uygulamasının süresinin sınırlı olduğunu düşünüyorum. Eğitim fakültesine kayıt yaptıran her öğrencinin ilk sınıftan başlayarak son Soma'da kadar artan bir süre uygulama dersi alması gerekir.” (Katılımcı 6)

“3. ve 4. sınıf olmak üzere iki yıl yapılmalıdır. 3. sınıfta 5 ve 6. sınıflar, 4. sınıfta ise 7. ve 8. sınıfların dersleri ağırlıkta olacak şekilde öğretmenlik uygulaması yapılmalıdır.” (Katılımcı 7)

“Deneyim süreci artırılabilir. Çünkü öğretmenlik sosyal bir meslek olduğu için daha çok sahada olmayı, birebir iletişim kurmayı gerektirir.” (Katılımcı 11)

“Sadece bir dönem veya bir yıl değil eğitim fakültesine girildiği andan itibaren 8 dönem boyunca olmalıdır.” (Katılımcı 13)

“Haftada iki veya üç güne yayılmalı ya da birinci sınıftan itibaren her yıl olmalı.” (Katılımcı 16)

“Süresi ve kapsamı genişlemelidir. Komisyon, toplantı, törenler, tutanaklar dâhil olmalı.” (Katılımcı 20)

“Bir yıl boyunca ve haftada bir olması yeterlidir.” (Katılımcı 26)

Türkçe Öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersini uygulama bağlamındaki önerilerine ilişkin bulgular

Özellikle eğitim bilimleri alanı esas alınmak üzere, bir dersin nasıl yürütüleceği ya da dersin eksik veya üstün yönleri ancak sahada yer alan ve aktif olarak eğitim- öğretim içinde bulunan kişiler tarafından belirlenebilir. Bu çalışmada da aktif olarak öğretmenlik uygulaması dersini yürütmekte olan Türkçe

öğretmenlerinden görüş alınmış ve son olarak da bu derse dair Türkçe öğretmenlerinin önerileri sorulmuştur. Bu derse dair aktarılan öneriler ise şu şekildedir:

“Öğretmenlik uygulaması dersinin adayların farklı öğrenme ortamlarını gözlemlemeleri açısından sadece şehir merkezlerindeki okullarda değil köy okullarının da dahil edilerek uygulanması daha gerçekçi bir öğrenme ortamı oluşturacaktır. Ayrıca öğretmenlik uygulaması dersinin süresinin uzatılması da öğretmen adaylarının bu dersten daha fazla faydalanmasında yararlı olacaktır. Yine uygulama dersinin verimli olabilmesi için fakülte ile uygulama okulu arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi, artırılması gerekmektedir.” (Katılımcı 1)

“Lisans eğitiminin üçüncü ve dördüncü yılında olması gerekiyor. Öğretmenlerin hem idare hem öğretmenlik mesleği açısından işi sahada tam olarak öğrenmesi iyi olur düşüncesindeyim. Yani göstermelik uygulama kimseye fayda getirmiyor. Meslek tecrübesi çok iyi olan öğretmenlerin bu konuda görevlendirilmesi isabet olur. Haftada bir gün yerine iki gün ve farklı okullarda uygulama olabilir. Ama ne olursa olsun hiçbir şey kâğıt üzerinde değil gerçekten uygulayarak olsun.” (Katılımcı 2)

“Öğretmenlik uygulaması dersini alan öğrencilerin en az bir veli toplantısına, en az bir yazılı sınava dahil edilmeleri gereklidir. Ayrıca uygulama öğrencilerinin geldikleri okulda en az bir sınıfa yönelik sunum yapmaları ya da yaptıklarını faydalı olacaktır.” (Katılımcı 7)

“Süre uzatılmalı, öğrencilerin derslerdeki etkinliğini artırılmalı ve öğrenciler deneyimli öğretmenlerle çalışmalı. Ayrıca her dönem farklı okullarda bulunmalı, farklı okul deneyimi yaşayabilmek amacıyla (kültür seviyesi düşük ve yüksek gibi).” (Katılımcı 8)

“Öğrencilerin devam durumu titizlikle takip edilmeli danışman okul ziyaretini ihmal etmemeli öğrenciler 3kisiyi geçmeyen gruplarla ders gözlemine katılmalı.” (Katılımcı 15)

“Kapsamı genişletilebilir. Üniversite ve okullarımız daha etkin ve yakın olmalı. Şu an akademisyenlerin büyük çoğunluğunun okullara gelip öğrencilerini ziyaret etme, onları yerinde görme görevlerini birer angarya olarak gördüklerini düşünüyorum ve görüyorum. Üniversitenin biraz daha sahada (okullarda) neler olup bittiğini incelemesi ve yerinde görmesi gerektiğini düşünüyorum.” (Katılımcı 17)

“Öğretmen adayları kısıtlanmamalı, yalnız olarak da derse girebilmeli, konular sınırlı tutulmamalı, uygulama süreleri uzatılmalı, etkinlik ağırlıklı derslerin işlenmesine izin verilmeli, konu anlatımı kitap ile sınırlandırılmamalı.” (Katılımcı 20)

“Her şeyden önce akademisyenlerimiz bunun önemli bir ders olduğunu düşünüp uygulama öğrencilerinin de düşünmesini sağlamalı. Okuldaki uygulama hocaları sadece para kazanmak için bu görevi almamalı. Meslekte en az 10 yılını doldurmuş hocalara bu görev verilmemeli. Gerçek manada bunun denetimi yapılmalı. Hatta gerekirse akademisyen ve uygulama hocası stajyer öğrencisine ortak olarak bir gelişim ya da öneri dosyası hazırlamalı.” (Katılımcı 25)

“Süre uzatılmalı, öğrencilerin derslerdeki etkinliğini artırılmalı ve öğrenciler deneyimli öğretmenlerle çalışmalı. Ayrıca her dönem farklı okullarda bulunmalı, farklı okul deneyimi yaşayabilmek amacıyla (kültür seviyesi düşük ve yüksek gibi).” (Katılımcı 27)

“Daha fazla süre ayrılmalı. Ayrıca, uygulamaya giden öğrencilere stajyerlik adı altında sekreterlik, çaycılık, yazılı okutmanlığı vs. gibi şeyler yaptırılmamalı. Öğrencilere derse aktif katılım fırsatı verilmeli.” (Katılımcı 31)

Sonuç, tartışma ve öneriler

Türkçe eğitimi öğretmenlik uygulaması dersinin uygulama öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada, öğretmenlik uygulaması dersine yönelik:

- Akademik gelişim
- Sınıf yönetimi
- Dersin süresi ve kapsamı

- Uygulamaya yönelik öneriler

olmak üzere dört tema elde edilmiştir. Elde edilen temalarda, uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinin farklı yönlerine dair olumlu görüşleri olmakla birlikte yeterli görmedikleri noktaların da bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dersle ilgili ulaşılan sonuçlar aşağıda detaylı olarak tartışılmıştır.

Öğretmenlik uygulaması dersinin Türkçe öğretmen adaylarının akademik gelişimlerine olan katkısının belirlenmeye çalışıldığı temada uygulama öğretmenleri (%90) bu dersin akademik gelişime doğrudan katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Nitekim bu katkı, bazı öğretmenlerce farklı öğretim yöntem ve teknikleri gözleme ve uygulama, bu konuda yeterlilik kazanma açısından faydalı olarak belirtilmiştir. Dursun ve Kuzu (2008) öğretmen adaylarının, bir dönem boyunca gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri ve uygulama öğretmeni ile uygulama öğretim elemanlarının dönütleri aracılığıyla büyük ölçüde kendilerini geliştirme fırsatı bulduklarını vurgulamaktadır. Konuyla alakalı olarak Altıntaş ve Görgeç (2014) çalışmalarında öğretmenlik uygulaması II dersinin öğretmen adaylarının deneyim kazanmada ve mesleği yakından tanımalarında etkili bir ders olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Seçer, Çeliköz ve Kaygılı (2010) ise öğretmenlik uygulamasının, öğretmen adaylarına gözlem yapma ve böylece dersin aşamalarını görme, öğretim yöntem ve tekniklerinin nasıl uygulandığının farkına varma, araç-gereçten yararlanma ve sınıfın kontrolü gibi birçok unsuru aynı anda tecrübe etmeye imkân vermesi açısından önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Çalışmadan elde edilen diğer bir tema ise, öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerine katkı sağlayıp sağlamadığına yöneliktir. Türkçe öğretmenlerinin (%90,1) görüşleri doğrultusunda, bu dersin sınıf yönetimine doğrudan katkı sağladığına ulaşılmıştır. Çalışmadan elde edilen bu sonuç Karadüz, Eser, Şahin ve İlba'yın (2009) öğretmenlik uygulamalarında, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve iletişim becerilerinin başlarda yetersiz olduğu, bu becerilerin ancak uygulama yaparak zamanla aşılabildiği gözlemleri ile uyusmaktadır. Buna ilaveten Şeker, Deniz ve Görgeç (2005) nitelikli öğretmenin özelliklerini tanımlarken bunlardan birinin de sınıf yönetimi becerisi olduğunu belirtmişlerdir.

Türkçe öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerinden biri de dersin süresi ve kapsamına yöneliktir. Uygulama öğretmenleri (%87) dersin süresinin ve kapsamının yetersiz olduğunu belirtmiş ve dersin sadece son sınıfta değil lisans eğitimi sürecine yayılması gerektiğini vurgulamışlardır. Elde edilen bu sonuç Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt, 2007; Gökçe ve Demirhan, 2005; Güzel, Cerit-Berber ve Oral, 2010; Şahin, 2003; Şaşmaz-Ören, Sevinç ve Erdoğan, 2009; Şimşek, Alkan ve Erdem, 2013 ile tutarlılık göstermektedir. Ayrıca Aslan ve Sağlam (2017) farklı branş öğretmenlerinden aldıkları görüşler doğrultusunda öğretmenlik uygulaması dersinin süresinin yetersiz olduğu sonucuna varmışlardır. Konuyla alakalı Senemoğlu (1993) öğretmenlik uygulaması dersinin son sınıfa sıkıştırılmasının uygun ve yetersiz olduğunu vurgulamaktadır. Çalışmadan elde edilen ve sürenin yetersiz olduğuna yönelik sonuçlar ile alan yazın çalışmalarının örtüştüğü görülmektedir.

Çalışmanın bulgularından ve uygulama öğretmenlerinin konuya dair görüşlerinden hareketle şu önerilerde bulunulabilir.

- Öğretmenlik uygulaması dersi, sadece şehir merkezindeki okullarla sınırlandırılmamalı, öğretmen adaylarının farklı sosyo- kültürel ve akademik düzeydeki okullarda da deneyim kazanmaları sağlanmalıdır.

- Öğretmen adaylarının derslere yalnız girmesi onların sınıf yönetimini ve sınıf ortamını daha rahat gözlemlmelerine olanak sağlayacaktır.
- Akademisyenlerin süreçte daha aktif rol almaları sağlanarak uygulama öğretmenleriyle birlikte her öğretmen adayı için ortak bir gelişim dosyası hazırlanabilir.

Kaynakça

- Altıntaş, S. & Görgeç, İ. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması üzerine görüşleri (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies*, 9(8),197-208.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Aslan, M. & Sağlam, M. (2017). Öğretmenlik uygulaması dersinin uygulama öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *International Journal of Social Science*, 62/1, 33-50.
- Avcı, E. & İbret, B. (2016). Öğretmenlik Uygulaması-II dersine ilişkin okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2519-2536.
- Aydın, S., Selçuk, A., & Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen adaylarının “Okul Deneyimi II” dersine ilişkin görüşleri (Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Örneği). *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 75-90.
- Baştürk, S. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinin uygulama öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 7 (14), 93-110
- Bektaş, M., & Ayvaz, A. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 209-232.
- Caner, M. (2009). *A study on blended learning model for teaching practice course in pre-service English language teacher training program*. Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Çetintaş, B. & Genç, A. (2005). Almanca öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüş ve deneyimleri.Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29, 75-84.
- Darling-Hammond, L., & Baratz-Snowden, J. (2007). A good teacher in every classroom: Preparing the highly qualified teachers our children deserve. *Educational Horizons*, 85(2), 111-132.
- Develi, K. & Yılmaz, F. (2019). Öğretmenlik uygulaması dersinin etkililiğini değerlendirmeye yönelik nitel bir çalışma. *International Social Sciences Studies Journal*, 5(51): 6967-6985.
- Dursun, Ö.Ö. & Kuzu, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara yönelik Öğretmen adayı ve öğretim elemanı görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25,159-178.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education*. New York: McGraw-Hill.
- Gökçe, E. & Demirhan, C. (2005). Öğretmen adaylarının ve ilköğretim okullarında görev yapan uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması etkinliklerine ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(1), 43- 71.
- Güzel, H. ve Oral, I. (2006). S.U. Eğitim Fakültesi OFMAE Bölümü öğrencilerinin okul deneyimi üzerine bir araştırma, Makale VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur. *Gazi Eğitim Fakültesi*, Ankara.
- Güzel, H., Cerit Berber, N. & Oral, İ. (2010). Eğitim fakültesi uygulama okulları iş birliği programında görevli öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(1), 19-36.
- https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_02/26142637_YYretmenlik_uygulamasY_yYnergesi.pdf (Erişim tarihi: 25.12.2020).

- Karadüz, A., Eser, Y., Şahin, C. & İlbaş, A. (2009). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6/11, 442-455.
- LeCompte, M. D., & Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of Educational Research*, 52, 31-60.
- MEB (2018). *Uygulama öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge*.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Özdemir, S. M. & Tokcan, H. (2010). Toplumla hizmet uygulamaları dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 41-61.
- Sağlam, M. & Kürüm, D. (2005). Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde öğretmen eğitiminde yapısal düzenlemeler ve öğretmen adaylarının seçimi. *T.C. Millî Eğitim*, 167.
- Sarıtaş, M. (2007). Okul deneyimi I uygulamasının aday öğretmenlere sağladığı yararlar konusundaki görüşlerin değerlendirilmesi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*. 20(1), 121-143.
- Seçer, Z., Çelik, N. & Kayılı, G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 128-152.
- Senemoğlu, N. (1993). A study on initial primary teacher training in England with implications for the system in Turkey. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(9), 367-376.
- Sevim, O. (2014). Disiplinlerarası materyal geliştirme sürecinin Türkçe öğretmen adaylarının öğretim tasarımı başarılarına ve üstbilişsel farkındalıklarına etkisi. *International Periodical for the Language, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9 (9), 897-913.
- Sevim, O. ve Varışoğlu, B. (2012). Öğretmen adaylarının temel dil becerilerinde yaşanan sorunlarla ilgili düşünceleri: Atatürk Üniversitesi örneği. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(4), 1042-1057.
- Sevim, O., Akan, D., & Yıldırım, İ. (2020). Cognitive Constructs of Teacher Candidates on Ideal Qualifications of Academicians. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 8(3), 76-89.
- Şahin, E. (2003). Okul öncesi eğitimi öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adayları ile uygulama okullarındaki öğretmenlerin mesleki uygulamalara ilişkin bakış açıları. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(13), 98-110.
- Şaşmaz Ören, F., Sevinç, S., & Erdoğan, E. (2009). Öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(2), 217-246.
- Şeker, H., Deniz, S. & Görgen, İ. (2005). Tezsiz yüksek lisans öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlikleri üzerine değerlendirmeleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 11/2, 237-253.
- Şimşek, S., Alkan, V. & Erdem, A. R. (2013). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin nitel bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 63-73.
- Taşdere, A. (2014). Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Turkish Studies*, 9/2 1477-1497.
- Tunagür, M. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının akademik okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 25(87), 435-450.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Yüksek Öğretim Kurulu (2018). *Türkçe öğretmenliği lisans programı*.

https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Turkce_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf (Erişim tarihi: 02.01.2021).